

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA

Prva slovenska založba

CELJE – LJUBLJANA

VIKTOR E. FRANKL: ČLOVEKOVO ISKANJE NAJVIŠJEGA SMISLA

Podatki o knjigi

- Naslov: Človekovo iskanje najvišjega smisla
- Zbirka: Smisel
- Avtor: dr. Viktor E. Frankl
- Spremnne besede: dr. Viktor E. Frankl, dr. Swanee Hunt, dr. Alexander Batthyány, dr. Jože Ramovš
- Slovar strokovnih izrazov: dr. Jože Ramovš
- Prevajalec: Rudi Meden
- Urednica: Tadeja Petrovčič Jerina
- Velikost: 135 mm x 210 mm
- Vezava: mehka z zavihi
- Število strani: 300
- ISBN 978-961-278-484-3
- Cena: 25 €
- Založnik: Celjska Mohorjeva družba
- Leto izdaje: 2020

Kontakt

Uredništvo

T 01 244 36 70

urednistvo@celjska-mohorjeva.si

Človek – bitje, ki se sprašuje o smislu

Svetovno znani dunajski psihiater in psiholog, utemeljitelj tretje dunajske psihoterapevtske smeri, je svoja teoretična spoznanja na lastni koži preizkusil v peklu holokavsta. V knjigi Človekovo iskanje najvišjega smisla, ki jo je prvič objavil že leta 1948 ter potem večkrat dopolnil, razkriva svoja najgloblja spoznanja o tem, kaj mu je omogočilo, da je preživel nečloveške razmere koncentracijskega taborišča in kljub vsemu zmogel dojeti smiselnost življenja.

Pretresljivo je, pred kako podobno iskanje smisla je danes postavljen človek v družbi preobilja. Franklova razmišljanja o življenju, smrti, temeljnem osebnem verovanju in trpljenju tako ostajajo nadvse aktualna tudi za sodobnega bralca. Prepričan, da je življenje mnogo več, kot zmore razkriti le pogled nanj, Frankl zatrjuje: »Nihče nas ne bo prepričal, da je človek sublimirana žival, če bomo znali pokazati, da v njem tiči potlačeni angel.« Spremna študija Alexandra Batthyányja, kot jo je pripravil za zadnjo angleško izdajo dela l. 2019, prikaže razvoj logoterapije po letu 1975 in njeno čedalje bolj pripoznano vlogo v sodobni psihologiji, spremna študija urednika zbirke Smisel Jožeta Ramovša pa delo umesti v slovenski (logoterapevtski) prostor in predstavi izvirno slovenske smeri razvoja tretje dunajske psihoterapevtske šole. Knjigi je dodan tudi razširjen in dopolnjen slovar logoterapevtskega izrazja.

O avtorju

Viktor E. Frankl (1905–1997) je na dunajski univerzi predaval nevrologijo in psihiatrijo. Preden so ga januarja 1942 deportirali v koncentracijsko taborišče, je bil v dunajski psihiatrični bolnišnici *Am Steinhof* najprej vodja »samomorilskega paviljona«, nato pa predstojnik nevrološke postaje judovske Rothschildove bolnišnice na Dunaju. V letih od 1946 do 1970 je bil Frankl predstojnik dunajske nevrološke poliklinike. Na ameriški mednarodni univerzi v Berkeleyu v Kaliforniji so prav zanj ustanovili posebno stolico in inštitut za logoterapijo. Poleg tega je bil Frankl profesor na univerzah Harvard, Dallas in Pittsburgh. Različne univerze po svetu so mu podelile skupno 29 častnih doktoratov.

Franklova zapuščina obsega široko paleto interdisciplinarnih del: njegovih 32 knjig je objavljenih v 31 jezikih. Zgolj njegovo delo *Man's Search for Meaning*, ameriška izdaja knjige *Kljub vsemu reči življenju da*, je bilo doslej prodano v več kot 10 milijonih izvodov. Washingtonska kongresna knjižnica je knjigo – pretresljivo in obenem stvarno poročilo o letih v koncentracijskem taborišču – označila kot »eno najvplivnejših knjig v Ameriki«.

Že kot gimnazijec si je Frankl redno dopisoval s Sigmundom Freudom. Pozneje se je pridružil individualno-psihološkemu združenju Alfreda Adlerja, vendar je bil po Adlerjevem osebnem sklepu zaradi »nepravovernih stališč« iz njega izključen. V zgodnjih tridesetih letih 20. stol. je Viktor Frankl razvil lasten psihoterapevtski pristop, ki ga je poimenoval *Logoterapija in bivanjska analiza* in velja za tretjo dunajsko psihoterapevtsko šolo.

Iz knjige

Če je na konceptu volje do smisla količkaj idealističnega, bi takšnemu idealizmu sam prej rekel realni realizem. Če namreč želimo v človeškem potencialu predramiti, kar je v njem najboljšega, moramo najprej verjeti v obstoj in navzočnost tega potenciala. Drugače bo tudi človeka »zaneslo« drugam in se bo spridil. Človeški potencial namreč v sebi skriva tudi najslabše! Naj še tako verjamemo v človekovo potencialno človečnost, si ne smemo zatiskati oči pred dejstvom, da so človečni ljudje v manjšini in da bodo verjetno za zmeraj ostali v manjšini. Toda prav zato vsi stojimo pred izzivom, da se tej manjšini pridružimo. Razmere niso nič kaj rožnate. Toda če ne bomo vseh moči vpregli v to, da bi razmere izboljšali, se bodo samo še slabšale. (Str. 90)

Tradicije in vrednote se rušijo in propadajo. Smisel pa se ne prenaša (in se tudi ne more prenašati) s tradicijami, ker je smisel za razliko od vrednot, ki so splošne, vedno edinstven in enkraten. In kot takšen se prenaša z osebno vestjo, oziroma ga ta človekovi zavesti narekuje.

V dobi, kakršna je naša, v dobi nesmiselnosti, morata vzgoja in izobraževanje, namesto da se omejujeta na prenašanje izročil in znanja, videti svojo prvo in glavno nalogo v pretanjanju posameznikove vesti, s katero je ta kljub zatonu tradicij in vrednot edino zmožen še vedno najdevati smisel. Če to povem še drugače: proti propadanju splošnih vrednot lahko nastopimo samo s tem, da odkrivamo edinstvene smisle. V dobi, ko deset Božjih zapovedi v očeh mnogih ljudi izgublja brezpogojno veljavo, se mora človek oborožiti s sposobnostjo, da zna poslušati in se pokoravati deset tisočim zahtevam in zapovedim, skritim v deset tisočih situacijah, pred katere ga postavlja življenje. In prav te zahteve mu razkriva budna vest. Šele takrat, z budno vestjo, se more tudi zoperstaviti posledicam bivanjske praznote, o katerih smo že govorili, namreč konformizmu in totalitarizmu. (Str. 128–129)

Človek ima to posebno pravico, da svojemu življenju išče smisel in se tudi sprašuje, ali takšen smisel obstaja. To iskanje je izraz intelektualne iskrenosti in poštenosti. Pred izzivom, ali so se pripravljeni spraševati o smislu življenja, so zlasti mladi. Pogum za takšno spraševanje pa bi morali odtehtati s potrpežljivostjo. Morali bi znati toliko potrpeti, da bi se jim smisel prej ali slej prikazal na obzorju. To bi morali delati, ne pa da si segajo po življenju ali se zatekajo k mamilom. (Str. 148)

Čim obsežnejši je smisel, tem manj je razumljiv. Neskončni smisel nujno presega razumevalne zmožnosti končnega bitja. Na tej točki mora znanost odnehati, od tod naprej človeka vodi modrost. Modrost pa je več kakor golo znanje: je znanje, oplemenitenost s spoznanjem o omejenosti spoznanja. (Str. 151)

Ni ravno vsak primer nevroze »noogen« (Frankl, 1959), se pravi, da bi izhajal iz bivanjske praznote, pa tudi obratno, bivanjska praznosta ni prav v vsakem primeru patogena. Še manj je na njej kar koli patološkega. Sam v tem, da človek svojemu življenju išče smisel in se hkrati sprašuje, ali takšen smisel sploh obstaja, rajši vidim človekovo predpravico. O tem se namreč ne sprašuje nobena žival, niti kaka brihtnoglava siva gos Konrada Lorenza ne. Človek pa se. (Str. 156)